

BAB III

MÉTODE PANALUNGTIKAN

1.1 Méthode Panalungtikan

Méthode asal kecapna tina *methodos* dina basa Latin. Kecap *methodos* diwangun ku kecap *meta* jeung *hodos*. *Meta* hartina *menuju*, ngaliwatan, nuturkeun sanggeus: *hodos* hartina jalan, cara, arah. Dina wangenan anu leuwih lega, Ratna (2010, kc. 34-35) nétélakeun yén méthode mangrupa padika, cara-cara, strategi, léngkah-léngkah sistematis pikeun maham réalitas, jeung léngkah-léngkah sistematis pikeun ngaréngsékeun hiji masalah. Sacara umum, ieu panalungtikan ngagunakeun pamarekan kualitatif. Puseur panitén ieu panalungtikan nya éta sémiotik, téks jeung kontéks Pupujian nu aya di Pondok Pasantrén Al-Barokah Bandung. Ulikan sémiotik museur kana unsur ikon, indéks, jeung simbol, ulikan téks museur kana déskripsi eusi téks pupujian, sedengkeun kontéks museur kana tatacara, waktu jeung barang nu marengan.

Dina ieu panalungtikan, méthode anu digunakeun nya éta méthode étnografi-deskriptif. Heigham (2009, kc. 93) nétélakeun yén panalungtikan étnografi mangrupa panalungtikan perkara paripolah manusa dina kahirupan sapopoé nu latarna (*setting*) lumangsung tuluy-tumuluy, kalawan museurkeun paniténna kana interprétasi budaya tina saban paripolah manusana. Panalungtikan étnografi ngamungkinkeun panalungtik maluruh kumaha manusa nyieun, ngajalankeun, ngarobah jeung ngajaga kalumangsunganana saban ajén-inajén, kapercayaan, jeung paripolah anu ngawujud dina wangun budaya. Sedengkeun méthode déskriptif mangrupa méthode pikeun ngadéskripsikeun atawa ngagambarkeun rupa-rupa kajadian, boh jijiyeunan atawa rékayasa, kalawan museurkeun ulikanana kana wangun, kagiatan, karakteristik, parobahan, patalina, sasaruuan sarta bédana jeung kajadian lianna (Sukmadinata, 2009, kc. 72). Data anu aya patalina jeung téks katut kontéks.

1.2 Téhnik Panalungtikan

Dina ieu bagéan dipedar perkara téhnik ngumpulkeun data katut téhnik nganalisis data.

1.2.1 Téhnik Ngumpulkeun Data

Data dina ieu panalungtikan dikumpulkeun ngaliwatan téhnik-téhnik dokuméntasi, observasi, jeung wawancara.

1. Dokumentasi

Téhnik dokuméntasi digunakeun pikeun maluruh bahan pustaka jeung data anu aya patalina jeung pupujian nu aya di Pondok Pasantrén Al-Barokah Bandung. Hasilna ngawujud data tékstual jeung audio-visual.

2. Observasi

Téhnik observasi digunakeun pikeun niténan fénoména-fénoména sosial nu lumangsung dina kahirupan sapopoé di Pasantrén nu aya di Kacamatan Saukasari Kota Bandung, utamana di Pondok Pasantrén Al-Barokah, khususna perkara pupujian anu masih kénéh hirup jeung hal lianna nu patali jeung prakték pupujian (nadoman).

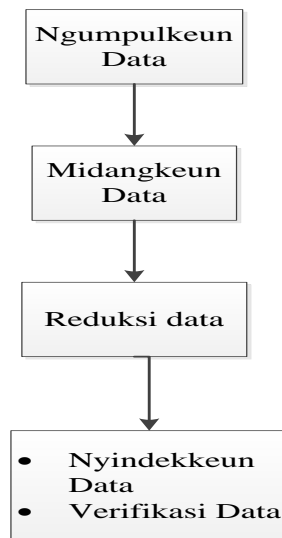
3. Wawancara

Wawancara nurutkeun Fathoni (2006, kc. 105), nya éta tehnik ngumpulkeun data ngaliwatan prosés tanya jawab lisan nu lumangsung sacara saarah, hartina patalékan datang ti pihak nu ngawawancara jeung jawaban dibéré ti pihak anu diwawancara. Kalungguhan dua pihak anu béda ieu terus kitu salila prosés tanya jawab lumangsung, béda jeung dialog anu kalungguhan pihak-pihak nu kalibet bisa robah jeung patukeur fungsi unggal waktu, salila proses dialog éta masih lumangsung. Nurutkeun Sugiyono (2013, kc. 194), wawancara bisa dilakukeun sacara *terstruktur* ogé bisa *henteu terstruktur*, jeung dilakukeun ngaliwatan *face to face* atawa pahareup-hareup langsung, bisa ogé ngaliwatan telepon atawa *handphone*.

Dina ieu panalungtikan, wawancara dilakukeun kalawan *terstruktur* ogé henteu *terstruktur* ku jalan niténan situasi jeung kondisi katut prak-prakanana dina wawancara. Ieu hal napak dina tujuan sangkan informasi anu dihasilkeun bisa leuwih jero kalawan topik wawancara teu dipaksakeun. Ku éta hal, informan dipiharep bisa méré katerangan-keterangan kalawan bébas, euyeub, jeung teu kaku. Topik-topik wawancara dipuseurkeun kana perkara prakték pupujian jeung hal-hal nu pakait jeung praktékna. Sedengkeun nu dijadikeun informan ngawengku pangasuh Pondok Pasantrén, jeung santriha.

3.2.2 Téhnik Analisis Data

Téhnik analisis data nu dilakukeun mangrupa téhnik analisis interaktif (Miles jeung Huberman, 1992, kc. 16), nya éta analisis data kualitatif nu ngawengku tilu galur kagiatan: réduksi data, midangkeun data, katut nyindekkeun jeung vérifikasi, nu dilaksanakeun sacara babarengan sakumaha bagan ieu di handap.



Bagan 3.1: Téhnik Analisis Interaktif

(Miles jeung Huberman, 1992, kc. 16)

Saméméh dianalisis, data nu geus dikumpulkeun téh diklarifikasikeun maké téhnik-téhnik sakumaha anu geus disebutkeun di luhur. Sabada diklasifikasikeun, data diréduksi ngaliwatan prosés seléksi, museurkeun, ngabasajankeun, jeung abstraksi data kasar. Data dipilih ku jalan milah-milah kalawan tujuan meunangkeun ma'na jeung fungsi anu tangtu ditilik tina puseur pasualan panalungtikan. Sedengkeun midangkeun data mangrupa hiji prosés nyusun atawa ngaorganisasikeun informasi nu kapaluruh patali jeung kagiatan nyindekkeun jeung verifikasi.

Kagiatan nyindekkeun jeung vérifikasi mangrupa léngkah penting dina prosés panalungtikan. Nyindekkeun hasil panalungtikan téh didadasaran ku kagiatan ngaorganisasikeun informasi nu dicangking dina kagiatan analisis data. Sabada éta, dilakukeun tafsiran intelektual kana kacindekan-kacindekan anu dicangking.

Dumasar kana masalah dina ieu panalungtikan, prosédur analisis data téh ngawengku léngkah-léngkah ieu di handap.

1. Maca sakabéh data;
2. Ngaidénfikasi eusi téks pupujian;
3. Ngaidénfikasi jeung nalaah kontéks pupujian;
4. Ngaidénfikasi ikon, indéks katut simbol dina téks jeung kontéks pupujian; jeung

5. Sangkan kacindekan panalungtikan leuwih lengkep jeung bisa dipertanggungjawabkeun leuwih jero luyu jeung udagan panalungtikan, digunakeun triangulasi. Ieu tahap dilaksanakeun ngaliwatan koréspondénsi jeung wawancara ka sababaraha narasumber.

1.3 Lokasi Panalungtikan

Panalungtikan perkara Pupujian disawang tina jihat semiotik, téks jeung kontéksna dilaksanakeun di wewengkon Kampung Cilandak Kelurahan Sukarasa Kecamatan Sukasari Kota Bandung. Ieu pasantrén téh beulah kalér diwatesan ku Kampung Geger Kalong, beulah kidul diwatesan ku Kampung Babakan, beulah Wétan diwatesan ku Perum Sétra Murni, beulah Kulon diwatesan ku Kampung Cijerokaso. Jumlah santri nu aya dina taun 2015 nya éta 35, jumlah santriah 42 (20 nu mukim, 12 nu sambil kuliah, 10 sambil sakola SMP jeung SMA) 1 anu ngalong (ngaji hungkul tapi teu mondok di asrama). Jumlah guru ngaji nu sok ngawuruk aya 4, nya éta Akang Ajengan Sepuh salaku Pimpinan, Akang Anom salaku Pengasuh, Putra nu kahiji jeung nu bungsu. Dipilihna éta lokasi pangpangna didadasaran kusabab panalungtik sorangan masantrén di ieu pasantrén jadi asa kataji pikeun nalungtik naon eusina pupujian nu sapopoé dinadomkeun téh.

1.4 Populasi jeung Sampel Panalungtikan

Dina ieu bagéan dipedar perkara populasi pupujian jeung nu dijadikeun sampel tina



kap Gambar 3.1: Peta Pondok Pasantrén Al-Barokah Bandung

3.4.1 Populasi

Populasi nya éta sajumlahing data nu baris ditalungtik sarta saeutikna mibanda sipat nu sarua. Arikunto (2010, kc. 173) nétélakeun yén *"populasi adalah keseluruhan subjék penelitian"*.

Suci Nurul Qori'ah, 2015

PUPUJIANNU AYA DI PONDOK PASANTRÉN AL-BAROKAH BANDUNG PIKEUN BAHAN PANGAJARAN NGAREGEPKEUN DI SMP KELAS VII

Universitas Pendidikan Indonesia | \.upi.edu perpustakaan.upi.edu

Dumasar katerangan di luhur, populasi dina ieu panalungtikan nya éta sajumlahing puiai pupujian anu aya di Pondok Pasantren Al-Barokah, jumlahna aya 50 judul Pupujian.

3.4.2 Sampel

Dina KBBI (2008: 1354) diécéskeun yén "*sampel adalah (1) sesuatu yang digunakan untuk menunjukan sifat atau kelompok yang lebih besar (2) bagian kecil yang mewakili keseluruhan yang lebih besar*"

Ieu panalungtikan téh maké *purposive sample* atawa *sampel bertujuan*, hartina anu jadi sampel dipilih lantaran miboga tujuan anu tangtu, nya éta nu dipilih téh anu masih kénéh hirup (sok dinadomkeun) ogé geus ngawengku eusi pupujian anu mangrupa pujian ka Alloh, solawat ka Rosululloh, ménta sapa'at, piwuruk ngajak tobat jeung amal soléh sarta nepikeun pangajaran agama. Tina 50 pupujian nu aya di Pondok Pasantren Al-Barokah ditangtukeun 20 pupujian, nu dianalisis unsur sémiotikna aya 10 pupujian nya éta nu pangmindengna dinadomkeun (hampir unggal poé atawa unggal kagiatan ngaji).

1.5 Instrumen Panalungtikan

Instrumen panalungtikan miboga fungsi pikeun ngumpulkeun data sacara sistematis. Lantaran dina ieu panalungtikan anu digunakeun Metode étnografi-deskriptif, intrumen nu diperlukeun pikeun ngumpulkeun data dina ieu panalungtikan aya dua rupa, nya éta alat pangrékam jeung padika wawancara. Alat pangrékam nu digunakeun nya éta kaméra foto jeung kaméra video. Kaméra foto digunakeun pikeun ngarékam gambar statis prak-prakan pupujian. Kaméra video digunakeun pikeun ngarékam gambar dinamis (hirup) prak-prakan pupujian jeung ngarékam kagiatan wawancara panalungtik jeung sawatara narasumber. Ari padika wawancara digunakeun pikeun nungtun panalungtik dina prakna ngumpulkeun data ti sawatara narasumber. Padika wawancarana saperti ieu di handap:

PADIKA WAWANCARA

A. Data Narasumber

1. Wasta :
2. Umur :
3. Jenis Kelamin :
4. Padumukan :
5. Kalungguhan :

Bandung, April 2015

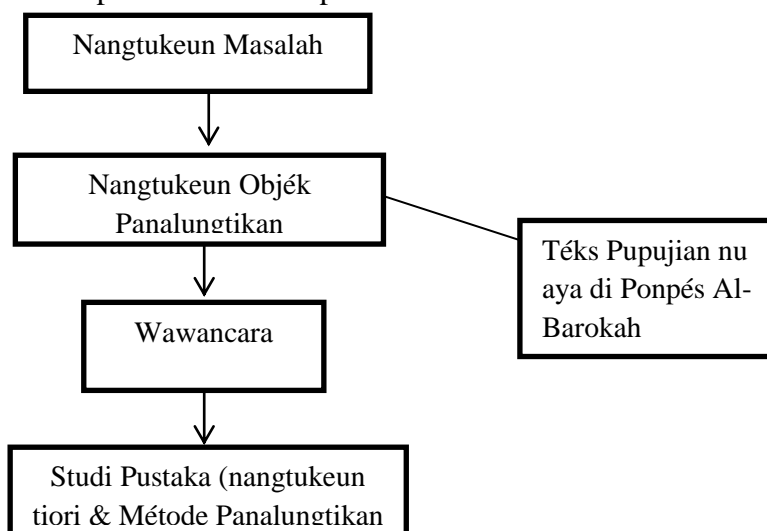
Narasumber,

B. Patarosan

1. Pupujian naon waé nu dipikanyaho ku Bapa/Ibu/Sadérék?
2. Timana / ti saha meunang éta pupujian?
3. Iraha waé nganadomkeun pupujian?
4. Kumaha cara nganadomkeunnana?
5. Naon eusi nu ditepikeun tina pupujian?
6. Kumaha fungsi éta pupujian nu aya di Pasantrén Al-Barokah?
7. Basa/aksara naon anu digunakeun dina éta pupujian?
8. Naha diajarkeun sakabéhna atawa henteu ka para santri/ah jeung masarakat?
9. Kumaha pamadegan Bapa/Ibu/Sadérék ngeunaan pupujian sangkan tetep hirup?
10. Kumaha nurutkeun Bapa/Ibu/Sadérék ku ayana pangajaran Pupujian di sakola?

1.6 Desain Panalungtikan

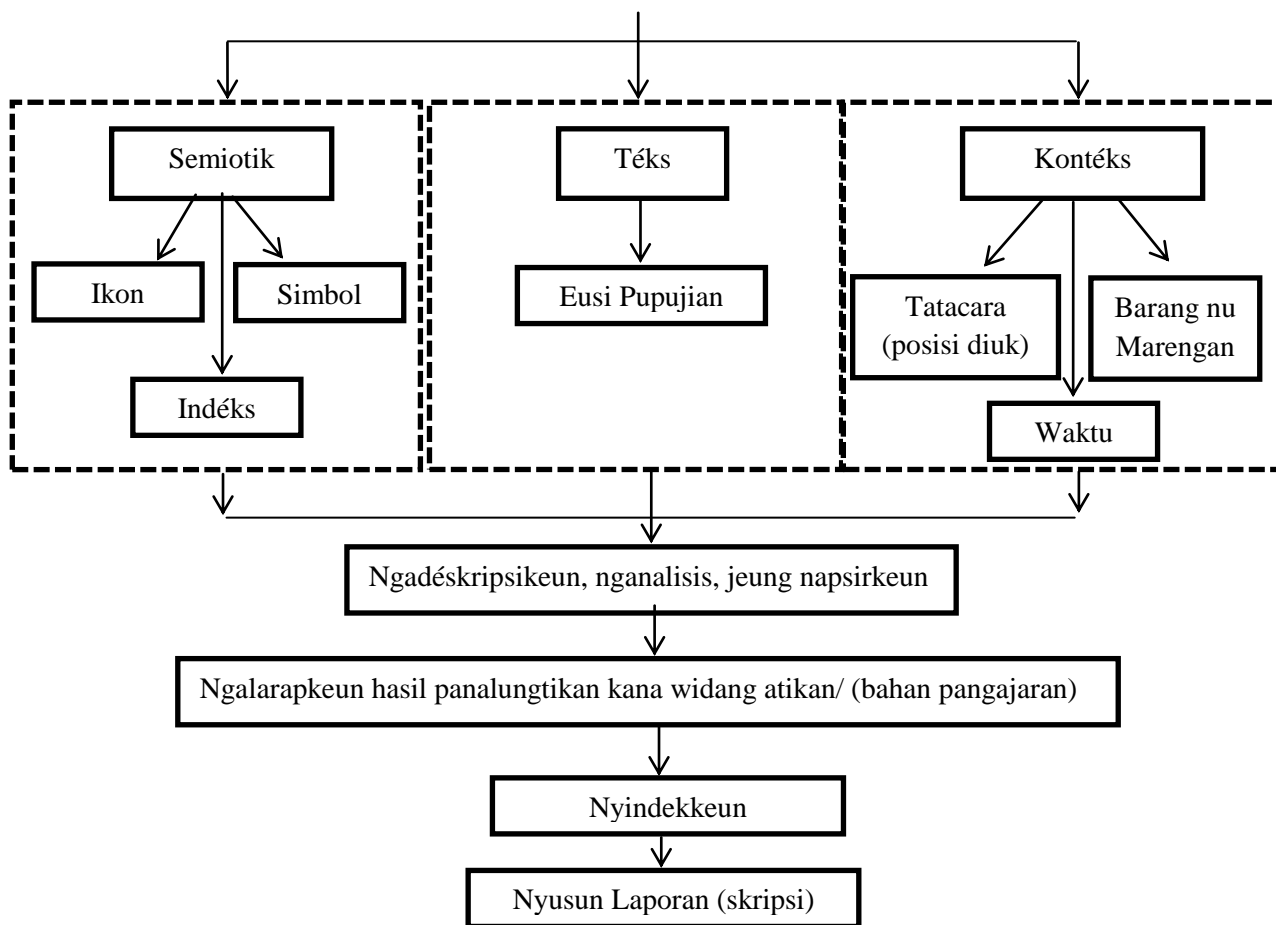
Desain panalungtikan mangrupa bagan guluyuran tahap panalungtikan anu ngagambarkeun léngkah-léngkah panalungtikan. Desain panalungtikan nu dirancang dina ieu panalungtikan digambarkeun saperti ieu di handap.



Suci Nurul Qori'ah, 2015

PUPUJIANNU AYA DI PONDOK PASANTREN AL-BAROKAH BANDUNG PIKEUN BAHAN PANGAJARAN NGAREGEPKEUN DI SMP KELAS VII

Universitas Pendidikan Indonesia | \.upi.edu perpustakaan.upi.edu



Bagan 3.2

Desain Panalungtikan

1.7 Narasumber

Narasumber/informan nya éta pihak-pihak anu ngarojong kana kalancaran panalungtikan ku cara maparin informasi atawa katerangan ngeunaan hal-hal anu diperlukeun dina panalungtikan. Panalungtik kudu bisa ngungkab sawatara pertanyaan sangkan narasumber nu diwawancara bisa ngajawab sarta ngajelaskeun kalawan jéntré tur daria. Katerangan ti sawatara narasumber kaitung diperlukeun pisan pikeun ngungkab sacara gembler ma'na jeung ajén inajén nu nyangkaruk dina pupujian. Pikeun kaperluan ieu panalungtikan, pihak-pihak anu dijadikeun narasumber téh nya éta pangasuh Pondok Pasantrén Al-Barokah, nu sok mingpin pupujian (nadoman) jeung sawatara santriah.

Suci Nurul Qori'ah, 2015

***PUPUJIANNU AYA DI PONDOK PASANTRÉN AL-BAROKAH BANDUNG PIKEUN BAHAN PANGAJARAN
NGAREGEPKEUN DI SMP KELAS VII***

Universitas Pendidikan Indonesia | \upi.edu perpustakaan.upi.edu